

**AZƏRBAYCAN ŞAHMAT FEDERASIYASI
BƏSTƏÇİLİK KOMİSSİYASI**

Sədr: İlham Əliyev. **Katib:** Elmar Abdullayev.
Tel (WhatsApp): +994 50 515 40 99
E-mail: bestechi@mail.ru

«ŞAHMAT BƏSTƏÇİLİYİ» №27, oktyabr 2024

Redaktor: İlham Əliyev.
Üz qabığının dizaynı: Azər Rəhmanov və Sabir Babayev.
Redaksiya heyəti: Rauf Ələvsətzadə, Salman Cavadzadə,
Elmar Abdullayev, Aqşin Məsimov, Muradxan Muradov, Şaiq Quliyev.

«BAŞLIQLAR»

1. Şahmat hələtməsi uğurlarımız	2
2. Hələtmə reytingi – 01.06.2024	3
3. Dünya yüzliyündə 4 şahmatçımız	3
4. Azərbaycan şahmatçılarının hələtmə reytingi	4
5. 20-ci Beynəlxalq Hələtmə Yarışı	5
6. Cırtan klubu	6
7. 17-ci Avropa çempionatı	15
8. 43-cü Azərbaycan çempionatı	20
9. Şahmat Bəstəçiliyi üzrə 66-cı Dünya Konqresi	26
10. Cırtan 2024 (#2, #3, #N, +=)	33
11. Şahmat hələtməsi Sumqayıt çempionatı	62
12. Payız kuboku 2024	66
12. WCCC 2024 Anım siyahısı	68
13. Xəbərlər	2, 8, 14, 35, 36, 40, 41, 42, 44, 45, 49, 50, 52, 56, 57, 58
14. Müstəqil həll edin (№26 – cavablar)	19, 60

Jurnal 2003-cü ildən dərc olunur.

«Payız kuboku / Autumn cup 2024»

SON NƏTİCƏ

Yarışa Bakı, Sumqayıt, Gəncə, Göyçay, Şirvan, Şabran, Qəbələ, İmişli, şəhərlərindən 6 bölmədə (ikigedişli, üçgedişli, çoxgedişli, etüdlər, yardımmat, əks-mat) 11 müəllifin (GM Nicat Abbasov, Arz Alməmmədov, Süleyman Abdullayev, Elmar Abdullayev, Emil Tağızadə, Salman Cavadzadə, Elmar Qasimov, Anatoli Piriverdiyev, Ramil Səfəraliyev, Kənan Vəlixanov, Vidadi Zamanov) 32 şahmat bəstəsi (ikigedişli – 9, üçgedişli – 4, çoxgedişli – 5, etüdlər – 4, yardımmat – 6, əks-mat – 4) təqdim edilmişdi.

Əsasnaməyə görə hər bölmədə hakimlər bir qalib elan etdi. İkigedişli və çoxgedişli bölmələrdə haqlı iradlar daxil olsa da, M.Prcic nəticələri qüvvədə saxladı. Gələcəkdə bununla bağlı əsasnamədə bəzi dəyişikliklər edilməsi nəzərdə tutulur.

Fürsətdən istifadə edib, bütün iştirakçılara və hakimlərə öz minnətdarlığımızı bildirmək istərdik!

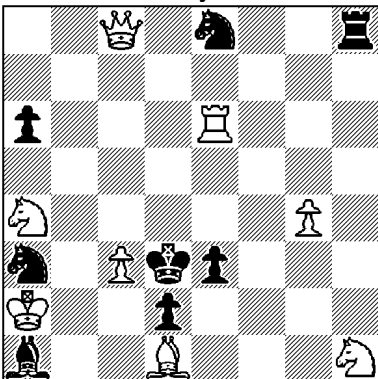
BÖLMƏLƏR	HAKİMLƏR	QALİBLƏR	MÜKAFAT
A – İkigedişli (#2)	Mike Prcic (ABŞ)	Vidadi Zamanov (Göyçay)	80 AZN + diplom
B – Üçgedişli (#3)	Mike Prcic (ABŞ)	Kənan Vəlixanov (İmişli)	80 AZN + diplom
C – Çoxgedişli (#N)	Mike Prcic (ABŞ)	Vidadi Zamanov (Göyçay)	80 AZN + diplom
D – Etüdlər (+=)	İlham Əliyev (Sumqayıt, Azərbaycan)	Nicat Abbasov (Bakı)	80 AZN + diplom
E – Yardımmat (H#)	Rauf Ələvsətzadə (ABŞ)	Kənan Vəlixanov (İmişli)	80 AZN + diplom
F – Əks-mat (S#)	Rauf Ələvsətzadə (ABŞ)	Kənan Vəlixanov (İmişli)	80 AZN + diplom

«PAYIZ KUBOKU / AUTUMN CUP 2024»

1. Vidadi Zamanov (Göyçay)

Payız kuboku, 2024

1-ci yer

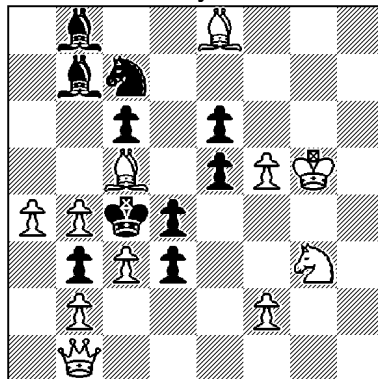
#2

8+8

2. Kənan Vəlixanov (İmişli)

Payız kuboku, 2024

1-ci yer

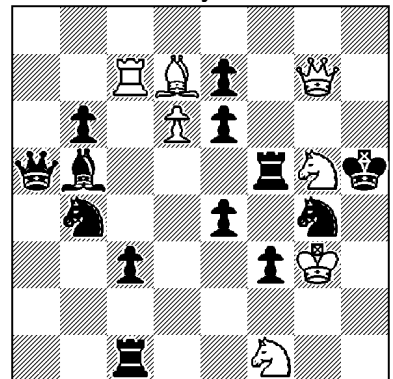
#3

11+10

3. Vidadi Zamanov (Göyçay)

Payız kuboku, 2024

1-ci yer

#6

7+13

№1. Vidadi Zamanov (Göyçay). 1-ci yer (#2 – İkigedişli).

1...♙xc3 (a) 2.♚xc3# (A), 1...♗c2 (b) 2.♚xa6# (B). 1.♗b3? – 2.♗c5# (C), 1...♙xc3 (a) 2.♚xc3# (A) 1...♗h5!, 1.♚c5? – 2.♗xe3# / 2.♗d4# / 2.♗d5# 1...♗c2! (b). Həll: **1.♗e4!** – 2.♗d4#, 1...♙xc3 (a) 2.♗c5# (C), 1...♗c2 (b) (♗b5) 2.♚c4# (D), 1...♗xe4 2.♗f5#, 1...e2 2.♗f2#. The most complex entry combining changed mates, Dombrovskis paradox and Kharkov theme.

№2. Kənan Vəlixanov (İmişli). 1-ci yer (#3 – Üçgedişli).

1.♗e4? (2.♗d6+ (C) / 2.♗d2+ (A) ♗d5 3.c4#, 1...♙a6 2.♙xc6 (3.♗d6, ♗d2# C,A), 2...♗~ 3.♗d2# (A), 2...dxc3 3.♗d6# (C), 1...exf5 2.♙f7+ ♗e6+ 3.♙xe6#, 2...♗d5 3.♗d2# (A), 1...dxc3 2.♗d6+ (C) ♗d5 3.♚xd3# 1...♗d5!. Həll: **1.♗f1!** (2.♗d2+ (A) ♗d5 3.c4#). 1...♙a6 2.♙xc6 [3.♗d2#] 2...dxc3 3.♗e3# (B), 1...exf5 2.♙f7+ ♗e6+ 3.♙xe6#, 2...♗d5 3.♗d2# (A), 1...e4 2.cxd4 [3.♗e3# (B)] ♗d5 3.♗d2# (A), 2...♗d5 3.♗e3# (B), 1...♗d5 2.♗e3+ (A) ♗c4 3.♚h1#, 2...dxe3 3.♚xd3#. A pair with the Le Grand theme plus a second pair with the transformation of checkmates into second moves (here these are knight moves on “d2” and “e3”), where instead of the standard alternation by Le Grands there is a pseudo-Le Grand.

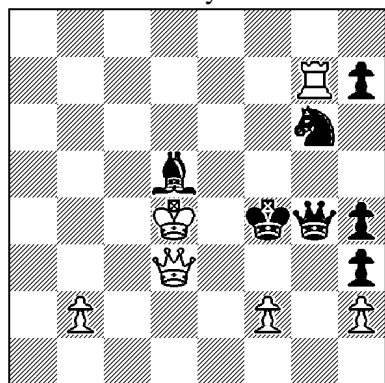
№3. Vidadi Zamanov (Göyçay). 1-ci yer (#N – Çoxgedişli).

1.♗xe6! – 2.♚xg4+ ♗h6 3.♚g7+ ♗h5 4.♚h7#, 1...♗h6! 2.♗c5! bxc5 3.♙e8+! ♙xe8 4.♗h3! ♗xf1 5.♚g5+! ♗xg5 6.♗f4#. White sacs its rook (line closing) and bishop (divert from a6-f1 line) and then its queen. The black's best defense (♗h6), self-blocks. The sacrifice of ♗f1, after ♗h3, allows the final mate sequence. In all, four white pieces are sacrificed.

4. Nicat Abasov (Bakı)

Payız kuboku, 2024

1-ci yer

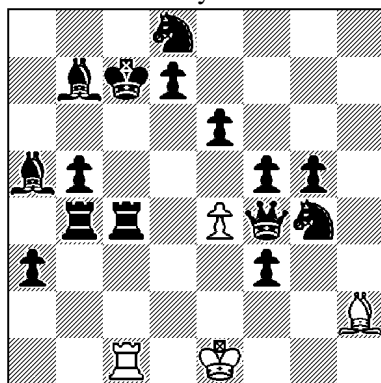
Uduş (+)

6+7

5. Kənan Vəlixanov (İmişli)

Payız kuboku, 2024

1-ci yer

H#3

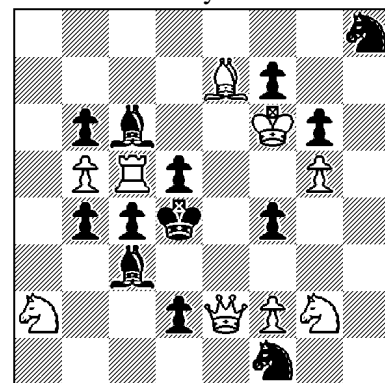
4 həll

4+15

6. Kənan Vəlixanov (İmişli)

Payız kuboku, 2024

1-ci yer

S#3

9+13

№4. GM Nicat Abasov (Bakı). 1-ci yer (+ = – Etüdlər).

1.♚e3+ [1.♗xd5? ♚g5+ 2.♗e6 ♚e5+ 3.♗f7 ♗h8+ 4.♗g8 ♚e8+ 5.♗xh7 ♚h5+ 6.♗g8 ♚e8+ 7.♗h7=] **1...♗f5+ 2.♗xd5 ♗f4+ 3.♚xf4+ ♚xf4** [3...♗xf4 4.♗xg4+ ♗xg4 5.♗e4] **4.♗f7+ ♗g5 5.♗xf4 ♗xf4 6.f3!!** [6.b4? ♗f3 7.b5 ♗g2 8.b6 ♗xh2 9.b7 ♗g2! 10.b8♚ h2 11.♚g8+ ♗f1!=; 6.♗d4? ♗f3 7.♗d3 ♗g2 (7...h5! 8.b4 ♗g2 9.♗e2 ♗xh2 10.♗f1 ♗h1=) 8.♗e2 ♗xh2 9.♗f1 h5!! (9...♗h1? 10.f4+-) 10.b4 ♗h1 11.b5 h2 12.b6 h3 13.b7 h4 14.b8♚=] **6...♗xf3** [6...h5 7.b4 ♗xf3 8.♗d4!+-] **7.♗d4!** [7.b4? ♗g2] **7...♗g2 8.♗e3 ♗xh2 9.♗f2 ♗h1 10.b4 h2 11.b5 h3 12.b6 h5 13.b7 h4 14.♗e2!** [14.b8♚? pat] **14...♗g2 15.b8♚ h1♚ 16.♚b7+ ♗h2 17.♚c7+** uduş. Oyunu burada saxlamaq lazımdır, çünki sonrakı gedişlərdə qeyri müəyyənlik var. Müəllifin göstərdiyi həlldən (17...♗g2 18.♚c6+ ♗h2 19.♚d6+ ♗g2 20.♚d5+ ♗h2 21.♚e5+ ♗g2 22.♚e4+ ♗h2 23.♚f4+ ♗g2 24.♚f2#) başqa 18.♚g7+! ♗h2 19.♚e5+ ♗g1 20.♚e3+ ♗h2 21.♚f4+ ♗g2 22.♚f2# da var.

Yarışın ən yaxşı etüdü! Ancaq heyif ki, giriş oyunu kobuddur, 5 gedişdən sonra 5 daş oyundan yox olur. Məndən olsa, oyunu məhz piyada sonluğundan başlayardım, fikrimcə, etüdə piyada halında giriş vermək imkanları var. Piyada sonluğunda isə final matı məlum olsa da, piyadadan imtina ilə olan 6.f3!! çox gözəldir. Müəllifin isə beynəlxalq grossmeyster və “Namizədlər turniri”-nin iştirakçısı olması, xüsusilə sevindiricidir!

№5. Kənan Vəlixanov (İmişli). 1-ci yer (H# – Yardımət).

1.♔c6 ♚d1 2.♖b8 ♜xb8 3.♞c5 ♞d6#, 1.♔d6 ♜g1 2.♞c8 ♞xc8 3.♚e5 ♜c5# (MM), 1.♖d6 ♜e5 2.♞c3 ♜xc3 3.♖b6 ♜e5# (MM), 1.♞c6 ♞c5 2.♖e5 ♞xe5 3.♞b6 ♞c5# (MM). HOTF – gələcəyin məsələsi. Bir neçə ideya 4 həlldə əkizlər olmadan əldə edilib: Bristol (bicolor, b♖-w♜, impure, 2, 3) – Bristol (bicolor, b♞-w♞, impure, 2, 4), Feather theme x 2, Hideaway (b♖, sacrificial) – Hideaway (b♞, sacrificial), JT Onkoud-50 theme (double), Kozhakin theme x 2, Pelle move (black) x 4, Switchback (wB, with captures, 1) – Switchback (w♞, with captures, 1 Active sacrifice (black) x 4.

№6. Kənan Vəlixanov (İmişli). 1-ci yer (S# – Əks-mat).

1.♚c1! (2.♞xc4+ dxc4 3.♖xc4 ♔xc4#), 1...bxc5 2.♚b3+ cxb3 3.♖d3 ♔xd3#, 1...♜xb5 2.♖e4+ dxe4 3.♞d5 ♔xd5#, 1...♚e3 2.♖xe3+ fxe3 3.fxe3 ♔e4#. Üç variantda "Şah xaçı" mövzusunı göstərən tematik təhlükə. Əla giriş. Ağ daşların fəal qurbanları.

“Payız kuboku 2024” və “Cırtan 2024” yarışlarının son nəticəsi 68 səhifədən ibarət “Şahmat bəstəçiliyi” jurnalının 27-ci sayında dərc olunacaq. Jurnal tam hazırdır və oktyabrda dərc olunacaq.